

SPRACOVALA:

Mgr. Alexandra Pechová

FOTO: autorka a David Suchánek

1. celonárodný snem lekárníkov v Brne

„Českí lekárnici zjednotíme sa, hrozí nám, že lekárstvo prestane byť slobodným povoláním“

1. celonárodný snem lekárníkov organizovaný spolkom Vaši lekárnici CZ, z.s. sa uskutočnil 2. februára 2018 na Farmaceutickej fakulte Veterinárnej a farmaceutickej univerzite v Brne. Generálnymi partnermi odborného podujatia boli Grémium majiteľov lekární (GML) a výrobná firma Galmed a.s. Cieľom snemu bolo zjednotiť českých lekárníkov a ukázať českej vláde, že lekárníkom nie je ľahostajný stav, v akom sa momentálne české zdravotníctvo nachádza. **„Pokiaľ aj naďalej bude dochádzať k rozširovaniu lekární reťazového typu s prefabrikovanými službami retailového typu a likvidácií malých verejných lekární, hrozí nám, že lekárstvo prestane byť slobodným povoláním.“** – hovorí na úvod 1. celonárodného snemu lekárníkov organizátor odborného podujatia Mgr. Aleš Nedopil. „Výrazme do boja za návrat lekární do rúk lekárníkom. Mnohí naši zahraniční kolegovia tento boj úspešne zvládli. A preto, že prijali pozvanie na náš snem, môžeme spoločne diskutovať o tejto zásadnej téme. A zároveň sa inšpirovať prácou našich kolegov v zahraničí.“ – dodáva na úvod Mgr. Aleš Nedopil, iniciátor odborného podujatia a predseda spolku Vaši lekárnici CZ, z.s. (Vaši lekárnici CZ, z.s.)

↑ Dr. PhMr. Jiří Dlouhý, PharmDr. Beata Valocká, Mag. Heinz Kadlez, Peter Toscano, dipl. farmaceut, RNDr. Anton Bartunek

↑ Mgr. Aleš Nedopil, Vaši lékárnici CZ, z.s.

↑ Mgr. Marek Hampel, GML

↑ Dr. P. Fiala, GLČMS

Kto sú Vaši lékárnici CZ, z.s.

■ Spolok Vaši lékárnici CZ, z.s. vznikol na základe neutešeného stavu českého zdravotníctva, ktorý ohrozuje pacientov. Dochádza k dehonestácii profesie lékárnika ako zdravotníckeho pracovníka. Nerovnosť v systéme doplatkov na lieky, kde sa pacient stáva rukojemníkom cenového boja poisťovní, štátu a výrobcov liečiv vedie k nebezpečným javom, ktoré nemajú v civilizovanom svete obdoby. Pacienti tak namiesto liečby pobežujú po lékárnach a hľadajú miesto s najnižším doplatkom na svoj liek a veľmi často aj lékáreň, kde svoj liek vôbec nedostanú. Menšie lékárne nie sú schopné znížovať doplatky ako veľké reťazce a nemocničné lékárne, hrozí im reálny zánik a ohrozená je aj základná zdravotná starostlivosť vo vidieckych oblastiach. Nie každý pacient si môže prísť po liek do väčšieho mesta, je tak ohrozené základné ľudské právo na rovný prístup k zdravotnej starostlivosti.

■ Vaši lékárnici CZ, z.s. chcú od českého štátu, aby prestal svojim konaním chrániť iba silných, ale venoval sa slabším a chorým. Vaši lékárnici CZ, z.s. sa inšpirujú aj situáciami v krajinách Európskej únie, ktoré dokázali situáciu adekvátne riešiť v prospech pacienta a samotných lékární. Sami členovia spolku Vaši lékárnici CZ, z.s. chcú aktívne priložiť ruku k dielu, a chcú pomôcť politikom vo veciach, ktoré sú im vzdialené a ktorým lékárnici rozumejú najlepšie, pretože dennodenne sa stretávajú s pacientmi a riešia ich problémy.

■ **Všetci členovia spolku Vaši lékárnici CZ, z.s. odmietajú lékáreň v podobe „retailového obchodu s liečivami“ (ako je prezentovaná tzv. nadnárodnými inovátormi trhu), všetci členovia spolku bojujú za obnovenie tradičných hodnôt lékárenstva a farmácie!**

■ **Aj podľa členov spolku sú lékárnici jediní špecialisti na liečivá a lieky, ktorých si štát vychováva vďaka náročnému a nákladnému univerzitnému vzdelaniu. Neexistuje preto logický dôvod na to, aby o liečivách a liekoch, rozhodoval niekto iný, kto k tomu nemá patričné vzdelanie a kvalifikáciu.**

■ „Tradičné hodnoty nášho slobodného povolania sú založené na nezávislom rozhodovaní v prospech zdravia pacientov, bez ohľadu na komerčný tlak z vonkajšieho prostredia. Medzi hodnoty nášho povolania a profesie patrí vysoké spoločenské postavenie

a verejná autorita lékárnika v lokalite, vysoká odbornosť a hrdosť na svoje povolanie.“ – takto vnímajú profesiu lékárnika členovia spolku Vaši lékárnici CZ, z.s.

■ Spolok Vaši lékárnici CZ, z.s. chce združovať všetkých rozumných občanov Českej republiky a okolitých krajín a farmaceutických asociácií, organizácií a firiem, ktoré si tieto hodnoty uvedomujú a ktoré chcú svojim pacientom ponúknuť viac a vyššiu pridanú hodnotu ako len ponúknutý farmaceutický produkt bez odborného poradenstva.

Grémium majiteľov lékární z.s. a Grémium lékárníkov Čiech, Moravy a Sliezska

■ Grémium majiteľov lékární z.s. v ČR je koordinátorom segmentu lékárenskej starostlivosti a zastupuje 1 186 verejných lékární. Vzniklo ako profesijné združenie v roku 1996 a nadväzuje na odkaz rovnakej stavovskej organizácie, ktorej vývoj bol prerušený udalosťami po roku 1948. Hlavnou úlohou organizácie GML je hájiť profesijné a ekonomické záujmy majiteľov lékární. Grémium ako združenie poskytovateľov lékárenskej starostlivosti zastupuje zo zákona segment lékárenskej starostlivosti v dohadovacích jednaniach so zdravotnými poisťovňami. V súčasnej dobe reprezentuje okolo 400 členov s takmer štvrtinou súkromných lékární v ČR. Za Grémium majiteľov lékární z.s. sa 1. celonárodného snemu lékárníkov zúčastnil predseda predstavenstva Grémia majiteľov lékární Mgr. Marek Hampel.

■ Za novo vzniknuté Grémium lékárníkov Čiech, Moravy a Sliezska, organizáciu, ktorá sa snaží zjednotiť nezávislých lékárníkov, vystúpil na 1. celonárodnom sneme lékárníkov RNDr. Peter Fiala. V profesionálnom živote pôsobil v nemocničnej lékární v Ostrave a na východnom Slovensku v Stropkove, kde vybudoval jednu z najmodernejších lékární v bývalom Československu. V roku 1981 pracoval v diplomatických službách ako zdravotný radca v Paríži a Belehrade. Poslednou zastávkou v jeho aktívnom živote bola lékáreň U Českého leva v Roudnici nad Labem. Súčasne sa stále angažuje v aktívnom lékárenskom dianí a pomáha nezávislým lékárníkom.

Zdroje: <https://www.gmlcr.cz/cz/o-nas.html>
<https://www.msml.cz/o-nas/>

Sloboda výkonu profesie lekárnik: utópia či realita?

■ Mgr. Marek Hampel z Grémia majiteľov lekární položil na úvod svojej prednášky otázku do pléna poslucháčov. „*Sme my lekárnici slobodní? Máme slobodu vo výbere liečiva, vo výbere liečby, vo výbere cesty nášho povolania? Nie, nemáme.*“ Prednášajúci sa snažil poukázať na skutočnosť, že lekárnik je závislý na tom, kto liek vyrobí, kto liek dodá, a niektorí lekárnici sú závislí aj na majiteľoch lekární, ktorí nie sú lekárnikmi. Lekár, ale aj lekárnik by mal vykonávať profesiu postupom *lege artis*. Voľba liečby by tak mala byť určená primárne na základe medicínskej potreby pacienta. Žiadne ekonomické ohľady by nad týmto nemali prevládať. Mgr. M. Hampel spomína Hippokratovu prísahu (Ženevská deklarácia 1948) – „...*zdravotný stav môjho pacienta, bude mojou prvou starosťou.*“ Okrem Hippokratovej prísahy upozorňuje aj na bod 50 Smernice 2001/83 – „...*osoby spôsobilé predpisovať liečivé prípravky musia byť schopné vykonávať túto funkciu objektívne bez toho, aby boli ovplyvnení priamymi alebo nepriamymi finančnými ponukami.*“ PharmDr. Lucia Nedopilová z lekárne U bieleho leva vo svojej prezentácii poukázala na historické milníky po roku 1989 vo vývoji lekárenstva v ČR. Problematike sa venovala z pohľadu prevádzkovateľa lekárne, zdravotníckeho pracovníka, lekárnik a tiež člena ČLnK. Predstavila Uznesenie II. zjazdu ČLK z 24. októbra 1992 z Pardubic, ktoré obsahovalo, že ak je žiadateľom o osvedčenie a) odborný zástupca fyzickej osoby, ktorá nemá odbornú spôsobilosť podľa zákona (paragraf) 6 zákona 160/92 Sb alebo po b) odborný zástupca právnickej osoby, ktorá nie je zložená výhradne z lekárníkov, musí zaplatiť 1 000 000 Kčs. Škoda, že takýto zákon už neexistuje ako na pôde českej, tak ani u nás v SR.

■ **Vedenie združenia Vaši lekárnici CZ, z.s. pozvalo aj dvoch prednášajúcich zo SR – RNDr. Antona Bartuneka a PharmDr. Beatu Valockú z Únie poskytovateľov lekárenskej starostlivosti.**

Nádeje a sklamanie – štvrtstoročná cesta slovenského lekárenstva k dnešku

■ **RNDr. Anton Bartunek**, lekárnik, historik a zakladateľ Fóra východoslovenských lekárníkov a Fóra lekárníkov Slovenska, zakladateľ Slovenskej lekárskej komory (SLeK), 1992 – 1994 prezident SLeK, zakladateľ a predseda Klubu dejín farmácie pri Východoslovenskom múzeu Košice, zakladateľ a predseda Sekcie dejín farmácie SFS, odborný asistent Katedry lekárenstva a sociálnej farmácie UVLF Košice vo svojej prednáške priblížil českej odbornej verejnosti vývoj a súčasný stav slovenského lekárenstva.

■ Na úvod predčasne pogrätuloval Česku aj Slovensku k 100 výročiu vzniku spoločného štátu Československa. Československo sa na začiatku radilo k 4 – 5 najvyspelejším štátom na svete. Demokracia bola šťastným ostrovom v mori totalitných štátov. Z pohľadu lekárníkov to bola podľa slov RNDr. Bartuneka katastrofa. Farmácia v Československu od roku 1918 permanentne chradla, československým lekárnikom sa

↑ RNDr. Anton Bartunek počas prednášky Nádeje a sklamanie – štvrtstoročná cesta slovenského lekárenstva k dnešku

nepodarilo za 20 rokov existencie Československa absolútne nič. Nepodarilo sa im zmodernizovať školstvo – odbor farmácie, ktoré bolo na poslednom mieste v Európe.

■ V úvode sa RNDr. Anton Bartunek venoval historickému vývoju lekárenstva na našom území.

■ **1918 – 1938:** Od začiatku existencie I. ČSR sa českí a slovenskí lekárnici počas celých 20 rokov existencie štátu snažili najmä o splnenie piatich cieľov:

1. prijatie úpravy vrcholne nespravodlivej sadzby za lieky (predaj za ceny nižšie než nákupné)
2. reformu univerzitného školstva na UK v Prahe (iba dvojročné štúdium farmácie, takmer posledné v eur. štátoch)
3. zastúpenie lekárníkov v riadiacich orgánoch ministerstva zdravotníctva a liekopisnej komisii
4. vypracovanie prvého československého liekopisu (komisia na ňom začala pracovať hneď po roku 1918, ale vinou prevahy lekárov a právnikov v nej, nebola prakticky schopná vytvoriť a dohodnúť sa na texte, ktorý by mohol po odbornej stránke vyhovovať československému lekárenstvu).
5. ustanovenie lekárskej komory

■ Podľa slov prednášajúceho žiadny z týchto cieľov nebol napriek úpornej snahe lekárníkov zo školstva i praxe zrealizovaný.

Obdobie I. ČSR sa teda zo strany štátnych orgánov vyznačuje ostentatívnym ignorovaním oprávnených požiadaviek lekárskej praxe. Napr. slávny minister financií Rašín na požiadavku zastúpenia farmaceutov na ministerstve zdravotníctva reagoval kategoricky: „Pro farmaceuty nedám ani haléře!“ Avezia štátu voči oprávneným požiadavkám lekárníkov má teda svoje korene už v rokoch 1918 – 1938 a za posledných 100 rokov sa tento trend ešte postupne vystupňoval, čoho sme boli svedkami od roku 1989 až do dnešných dní.

■ **1939 – 1945:** I. SR stála pred vyriešením akútnej otázky: v krátkej dobe vyriešiť problém vysokoškolského štúdia farmaceutov. Po vzniku Protektorátu zanikla posledná a jediná možnosť štúdia farmácie na LF UK v Prahe. Tento strategický problém (odchod maďarských lekárníkov z územia Slovenska, rasové prenasledovanie židovských lekárníkov, vojnový stav, zásadné ohrozenie distribúcie liekov obyvateľstvu) donútil štát konať: zriadil najmä na naliehanie Sväzu lekárníkov Slovákov najprv dvojročné a vzápätí trojročné štúdium farmácie na Slovenskej univerzite v Bratislave. Na istý čas zintenzívnil spoluprácu s lekárníkmi – zriadil lekárnické odd. na ministerstve vnútra, bola výrazne upravená taxa za lieky a zákonom ustanovená Lekárnická komora. Enormný tlak lekárníkov donútil štát vo vlastnom záujme konať.

■ **1945, resp. 1950 – 1960, resp. 1989:** po roku 1948 sa začali v celom lekárstve politické čistky a došlo k bezohľadnému zoštátneniu lekární. V rámci bolševickej „kultúrnej revolúcie“ boli podľa slov RNDr. Bartuneka zničené mnohé historické oficiíny lekární so zámerom likvidácie kultúrneho a profesionálneho dedičstva farmácie. Bývalí majitelia lekární boli perzekvovaní a s celými rodinami násilne presídľovaní na iné, často vzdialené pracoviská v iných okresoch alebo krajoch. Lekárne sústredené do centrálneho n. p. Medika. Ten bol kvôli neschopnosti riadiť celoštátny kolos a obrovským problémom so zásobovaním rozdelený najprv na český a slovenský podnik (Bratislavská medika...) a potom na krajské n. p. Medika. Riadili ich politrukovia (politicky zameraní dosadení členovia strany) – teda laici, tzv. robotnícki riaditelia (kachliari, murári, kaderníci a pod.) Ani tento experiment s lekárstvom sa neosvedčil, preto boli lekárne začlenené v rámci tzv. jednotného socialistického zdravotníctva do ústavov národného zdravia (OÚNZ, KÚNZ) do ich tzv. lekárenských služieb. Tam ich síce riadili okresní (krajskí) lekárnici, ktorých hlavne na základe politickej spoľahlivosti dosadzovala komunistická strana. Toto obdobie zo stránky odborného riadenia bolo síce prínosom pre lekárstvo, ale vôbec to nevyriešilo problém najnižších miezd lekárníkov spomedzi všetkých zdravotníkov, mizernú zásobovaciu situáciu liekmi domácej a tzv. ľudovodemokratickej výroby, nehovoriac už o liekoch z vyspelej cudziny, ktoré boli distribuované hlavne pre komunistických pohlavárov, ich blízkych a prakticky sa k radovým občanom nedostali. Drvivá väčšina lekární hlboko zaostávala. Tento nemenný, statický stav trval desiatky rokov až do roku 1989.

„V podstate celých 70 rokov bolo lekárstvo v Československu v plnej miere v područí štátnych orgánov rôzneho druhu a politického zamerania: žiadne z nich sa nepričinilo o to, aby aspoň v minimálnej miere vyšlo v ústrety požiadavkám lekárníkov a potrebám lekárenstva.“ – vysvetľuje RNDr. Anton Bartunek.

■ **1989 – 2018:** Prvé roky po zmene systému môžeme podľa slov RNDr. Bartuneka označiť za zlatý vek lekárstva v ČSR. „Po veľkých ťažkostiach sa podarilo založiť pomerne zmysluplnú lekárnícku komoru, ktorá bola zo strany štátu rešpektovanou zástupkyňou lekárníckeho stavu. Potom, čo sa ujalo vlády HZDS sa začala situácia dramaticky meniť – deformovala sa privatizácia štátnych lekární, prijali sa nepriaznivé zásahy do lekárníckej legislatívy, uvoľnila sa možnosť vzniku lekární

v rámci s.r.o. a pod rúškom tzv. liberalizácie aj vlastníctvo lekární nelekárníkmi.“ – vysvetľuje prednášajúci a dodáva, že –

„k totálnemu zlomu došlo za ministra Zajaca, ktorý otvorene na úkor farmaceutov podporoval vlastníctvo lekární laikmi vo forme s.r.o. a týmto spôsobom začali vznikať siete lekární. Ich majitelia siahli a siahajú po agresívnej nekalej reklame a lekárstvo sa v neprípustnej miere skomercializovalo, úplne stratilo v očiach verejnosti svoj zdravotnícky charakter. Do jeho štruktúr sa dostali bezcharakterní ľudia, ktorí sa neštítia žiadnych – ani zločineckých praktík, ktoré do zdravotníctva a lekárenstva zvlášť nikdy nepatrili: vydieranie, podpaľačstvo, vyhrážky zastrelením, korupcia, siahajúca do najvyšších úrovní štátu.“

■ Nakoniec RNDr. Bartunek vyslovuje hrozivú skutočnosť a príklad z osobnej skúsenosti – „Títo majitelia sietí lekární (40 a viac lekární na Slovensku) sa v záujme svojich nenásytných zisťných záujmov prepojili s vládnucimi politickými štruktúrami, ktoré držia pevne v rukách nielen policajné a vyšetrovacie orgány, ale aj vedenie ministerstva vnútra, všetky úrovne jeho inšpekčnej služby, všetky stupne prokuratúry, vedenie vyšších územných celkov. Tieto štátne orgány roky chránia majiteľa vyše 40 lekární, ktorý mne osobne v Prešove 2 x cez najatých páchatelov podpálil byt, podpálil auto, 2 x podpálil lekára, vydieral nájomcu priestorov lekárne a pred dvomi svedkami mi odkázal, že ma nechá zastreliť. Polícia za posledných 15 rokov ani jeden prípad nevyšetrovala a inšpekcia min. vnútra, prokuratúra všetkých stupňov dali prešovskej okresnej polícii za pravdu: vraj v ničom nepochybila. Moje listy prezidentovi, ombudsmanke i predsedovi vlády nenašli odozvu: jedni údajne nemajú kompetencie, iní ani neodpovedali. Národná kriminálna agentúra napísala za mojej prítomnosti o týchto zločinoch päťstránkový vyšetrovací spis, ktorý napriek príslubu nezávislého vyšetrovania odoslala znova inšpekcii MV a toto späť na políciu do Prešova. Ide o začarovaný kruh, premyslený systém ochrany svojich vlastných spriaznených zločincov sa uzavrel: je to premyslený systém, ako v záujme „svojich“ zničiť slušného človeka, jeho rodinu a majetok.“ – opísal reálny stav na Slovensku českým kolegom, aby sa zamysleli a boli v strehu, či aj ich štát nesmeruje k rovnakému začarovanému kruhu!

Autor:
PharmDr. Beata Valocká

**Českí kolegovia
– podobné problémy
ako u nás**

■ Neexistujúce kritéria pre založenie novej lekární, potreba hodnotenia odborných výkonov, znižujúce sa ceny liekov, problémy s nedostatkom liekov. Oproti nám majú nevýhodu v nerovnakých doplatkoch na lieky hradené zo zdravotného poistenia, čo predstavuje zásadný konkurenčný nástroj. Oni si zas

nevedia predstaviť, z čoho prevádzkujeme lekárne, keď zisková marža je do 5 % oproti ich 16-tim %. Keď som im predniesla analýzu NCZI, ktorá poukazuje na 10 rokov klesajúce ceny liekov hrađených z verejných zdrojov a dokumentuje priemernú cenu liekov v tomto období na úrovni 11,67 Eura, nevedeli si predstaviť situáciu v prostredí cien liekov na úrovni absolútnej hodnoty cca 10 Eur. Mena je pre slovenský lekárenský trh v podmienkach súčasnej cenotvorby výraznou nevýhodou, pokračuje zhoršovanie dostupnosti liekov.

Českí kolegovia – diametrálne odlišný prístup k riešeniu problémov.

■ Na sneme lekárníkov vládla uvoľnená pracovná atmosféra bez stiesnenosti, napätia a strachu niečo povedať a prejavíť sa. Veď boli medzi „svojimi“. Všetci pracujú v rovnakých podmienkach, nie je dôvod zakrývať neúspech, nespokojnosť. V lekárskej komunite vládne skutočná demokracia – v rámci nej realizuje svoju činnosť viacero združení:

Mladí lekárníci, Gremium majiteľů lékáren, Gremium lekárníků Čech, Moravy a Slezska, Poskytovatelé lékárenské péče, Asociace provozovatelů lékárenských sítí, Vaši lekárníci CZ, z.s.

■ Rozdiely sú aj vo vzťahu stavovskej organizácie a profesijných združení. V Česku komora s nimi komunikuje, dostávajú od nej príspevky na svoju činnosť. Aj keď rovnako ako u nás poukázali na problémy pri získavaní mail kontaktov na jednotlivé lekárne, ktoré sú pre zabezpečenie informovanosti dôležité. Ako vo svojej prednáške uviedol RNDr. Bartunek, na Slovensku bola stavovská organizácia skôr ako v Čechách. Napriek tomu, že stál pri jej zrode, už nie je jej členom.

■ **Dôvodom bola skutočnosť, že komora nielen v niektorých historických obdobiach, ale aj v súčasnosti zabúda na svoje prvorade poslanie – hájiť záujmy lekárníkov. Na Slovensku Asociácia lekárníkov Slovenska zanikla, na problémy upozorňuje Únia poskytovateľov lekárskej starostlivosti, ktorá rovnako ako združenie Vaši lekárníci CZ, z.s. vznikla v júli 2017. Práve oni zorganizovali 1. celonárodný snem lekárníkov. Kolegovia – koľkí prídete na snem, ak ho bude Únia organizovať?**

■ Štátny projekt eHealth sa „rozbehol“ v oboch krajinách. Ani v ČR nebudú sankcie. Im však ostáva 0,47 € za výkon dispenzácie. My tento výkon hodnotený nemáme, hoci na Lekárnickom kongrese v Žiline sa minister Drucker nechal počuť, že požiadavku na náhradu 0,17 € považuje za opodstatnenú. Spolu s ADL ešte v novembri podala Únia žiadosť na MZ SR vo veci zadefinovania tohto výkonu v Z. č. 362/2011 Z. z., 13. 1. 2018 nám p. Borošová z Kancelárie ministra MZ SR oznámila, že sa podnetom budú zaoberať. Na Slovensku sme v tejto oblasti originálni ešte aj tým, že poisťovňa, ktorá ako prvá začala používať vlastný elektronický systém BL, v podstate marí štátny projekt, keďže vstup aj do štátneho projektu podmieňuje zmluvou alebo dodatkom k zmluve, ktorý obsahuje článok týkajúci sa výberu dlžného poisťného. Všetci si vážime starostlivosť, ktorú ZP prejavuje svojim pacientom. Vedenie DZP si však neuvedomilo, že poskytovateľ lekárskej nemá možnosť a kvalifikáciu posúdiť, či sa jedná o neodkladnú

zdravotnú starostlivosť, v zmysle platnej legislatívy nemá možnosť označiť recept „neodkladná zdravotná starostlivosť“, alebo „hradí pacient“. Pri výbere dlžného poisťného, alebo pri výbere úhrady za vydané lieky hrađené ZP, môže dôjsť k poškodeniu práv pacienta, ktorý mal nárok na poskytnutie neodkladnej zdravotnej starostlivosti. Mnohí lekárníci považujú tento článok nad rámec elektronického zdravotníctva i nad rámec platnej legislatívy, nepodpisali dodatok a nemajú prístup k údajom poisťencov DZP v štátnom projekte eZdravie.

Pred lekárníkmi oboch krajín stojí neľahká úloha:

1. Zaujať vôbec rozprávať o tom, že lekárenstvo má problémy a rozprávať o problémoch verejne. Je dôležité otvoriť širokú odbornú diskusiu, povedať pacientom, že dochádza k likvidácii menších samostatných lekární. Mnohí z nás majú vnútorný blok komunikovať s politikmi, realizácia profesnej politiky však bude v nadchádzajúcom období zásadným momentom pri presadzovaní opodstatnených požiadaviek. Združenie Vaši lekárníci CZ, z.s. vybralo spomedzi seba 10 lekárníkov, ktorí prešli mediálnym školením a komunikujú s médiami, píšú články, vystupujú v televíznom vysielaní.

2. Zároveň je dôležité ukázať verejnosti našu odbornosť. Lekárníkmi sme sa nestali zo dňa na deň. Koľkí pacienti vedia, čo zahŕňa štúdium farmácie a atestácia? Treba začať definitívne odlišovať obchod od poskytovania lekárskej starostlivosti. Na regionálnom stretnutí lekárníkov na jeseň v Nitre som hovorila o vizáži lekárne, ktorá nechce byť predajňou, napr. o nahradení nápisov AKCIA diplomami zo štúdia.

3. Prestať sa ospravedlňovať za veci, ktoré nevieme ovplyvniť. Všetci si musíme uvedomiť a v praxi pacientom prezentovať, že nie sme zodpovední za každomesačné zmeny cien liekov, za nedostatok liekov, za nedostupnosť poskytovania lekárskej starostlivosti na vidieku, za nedostatočnú okamžitú dostupnosť liekov, za „liekovú turistiku“. Sme poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, vykonávame verejnú službu. V poslednom období však dochádza k porušovaniu práva, ktoré máme zo zákona – poskytovať verejnú službu výdajom liekov.

■ Počas celého snemu si prítomní vytvorili príjemnú, družnú atmosféru. Je povzbudzujúce prednášať pred ľuďmi, zo strany ktorých cítite podporu.

■ Celonárodný snem bol ukončený podpisom Memoranda, ktoré obsahovalo súhrn požiadaviek, vrátane potreby zmysluplnej regulácie počtu lekární, zakotvenia odmeňovania lekárníkov bez ohľadu na záujmy lobingových skupín, stanovenia pevných doplatkov na lieky hrađené zo zdravotného poistenia. Memorandum podpísali členovia všetkých združení a bude predložené na podpis aj samotným lekárníkom. Je určené predsedovi vlády a ministrovi zdravotníctva. Pripravíme podobné Memorandum aj u nás? Dokedy sa budeme tváriť, že slovenské lekárenstvo bezproblémovo funguje? ■

Brnenská výzva premiérovi a ministrom zdravotnictva ČR

■ Na 1. celonárodním sneme nezávislých organizácií lekárníkov bola spísaná výzva určená premiérovi a ministrom zdravotníctva, aby bola bezodkladne riešená situácia v lekárenstve. Dokument obsahuje 5 základných bodov:

1. Dôsledné dodržiavanie platného zákona o liečivách, ktorý zaručí dodávky liekov pre všetkých pacientov.

2. Stanovenie pevných doplatkov na lieky. Zamedzenie netransparentného systému spätného financovania vo forme bonusov a doplatkovej turistiky pacientov.

3. Zmysuplná regulácia lekární podľa vzoru západnej Európy (napr. Rakúsko) na základe demograficko-geografických kritérií a zabránenie nekalých konkurenčných praktík v neprospech nezávislých lekární.

4. Dlhodobá transparentná koncepcia financovania zdravotníctva. Zakotvenie odmeňovania lekárníkov bez ohľadu na lobbingové aktivity rôznych záujmových skupín.

5. Menovanie odborného poradcu ministra zdravotníctva z radu zástupcov lekárníkov, ktorý bude reprezentovať záujmy celého lekárnického stavu bez rozdielu a bude nestranný.

■ „Je u nás dlhodobo likvidované lekárenstvo v tradičnom modeli, kde je lekárnik primárne poskytovateľom zdravotných služieb a lokálnou autoritou. Lekárnik nie je predavač. Je dôležitým odborným článkom, ktorý má pacientovi poskytovať poradenstvo a nie mu predávať za každú cenu najdrahší liek. Dnes dochádza k monopolizácii dodávok liečiv do lekární. Zaisťovanie zdravotnej služby ako služby vo verejnom záujme nie je naplnené. Som veľmi rád, že ministerstvo zdravotníctva a najmä pán premiér sú naklonení k diskusii. Verím, že nás podporí celé politické spektrum v Českej republike, pretože tento stav je neudržateľný.“ – povedal predseda spolku Vaši lekárnici CZ, z.s. a usporiadateľ akcie **Mgr. Aleš Nedopil**.

■ Akcie sa zúčastnilo viac ako 100 odborníkov z celej ČR a zástupenie mali aj ďalšie významné lekárnické organizácie ako Grémium majiteľov lekární (GML), Grémium lekárníkov Čiech, Moravy a Sliezska (GLČMS), Mladí lekárnici a pod. Projekt Vaši lekárnici CZ, z.s. má podporu Českej lekárskej komory.

■ „Zmyslom platného zákona o liečivách je zaisťovať dodávky do všetkých lekární rovnomerné pre všetkých pacientov. Konkurencia ceny a výšky doplatku medzi lekárnami vedie k zníženiu poskytovania zdravotnej starostlivosti pre pacienta, preto sa snažíme o pevné ceny a rovnaké doplatky pre všetkých pacientov. Kľúčové pre budúcnosť profesie lekárnika je udržanie odbornej slobody vo výbere najvhodnejšieho liečiva pre pacienta.“ – uviedol **Mgr. Marek Hampel** z GML.

■ Vo Švajčiarsku poskytujú lekárnici odborné poradenstvo ako doplnkové služby k výdaju liekov. Okrem iného môžu lekárnici očkovať a robiť testy hladiny cukru v krvi alebo stanoviť cholesterol a pod., naviac spolková vláda kvôli demografickým

dôvodom, chce ešte rozšíriť pôsobnosť o ďalšie zdravotné služby pacientom. Pritom pred 17 rokmi riešili švajčiarski lekárnici rovnaké problémy ako teraz my u nás. Lekárnik bol vnímaný ako predajca, nie ako zdravotnícky pracovník.

■ „Až zjednotenie lekárníckych skupín prinieslo väčší tlak na štátny aparát. Distribútor musel začať úplne rovnako vnímať tradičné nezávislé lekáreň ako reťazcovú a začať poskytovať rovnaké podmienky. Teraz už systém funguje úplne bez problémov. O to by ste sa mali usilovať aj u vás.“ – povedal **Peter Toscano** – švajčiarsky lekárník.

■ Za posledných 20 rokov nebola v Rakúsku zavretá ani jedna lekáreň, čo ukazuje na veľmi stabilný systém zdravotníctva. Napriek tomu, že sa počet lekární zvyšuje. Doplatky na lieky sa pohybujú medzi 80 % až 50 %, ak sú lieky drahšie ako 200 eur pohybuje sa doplatok okolo 30 %. Lekárnik môže prevádzkovať a vlastniť iba vyštudovaný lekárník.

■ „V Rakúsku nemôžete otvoriť novú lekáreň vo vzdialenosti menšej ako 500 metrov od už existujúcej lekáreň. Zároveň lekárník nemôže prevádzkovať súčasne viac než tri lekáreň naraz, aby sa neobchádzal zákon, ktorý stanovuje – kto môže byť prevádzkovateľom lekáreň. V súčasnosti je aktívnych 1 350 lekární, samozrejme je tu snaha niekoľkých investorov ovládnuť trh, avšak pevne stanovená regulácia je ochranou. Negatívnym príkladom môže byť Nórsko, kde úplná voľnosť trhu spôsobila zánik rady lekární v menších mestách a obrovský nárast cien liečiv pre verejnosť.“ – povedal vo svojej prednáške **Mag. Heinz Kadlez**, z viedenskej lekáreň Lindwurm – Apotheke. ■

Mgr. Aleš Nedopil

iniciátor akcie a predseda spolku Vaši lekárnici CZ, z.s.